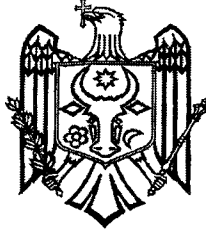

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

**CHISINAU
COURT OF APPEAL**

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

03.10.18 № 9623

Curții Constituționale a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, 28, MD- 2004

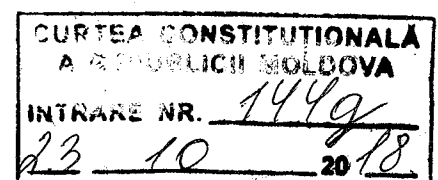
Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău remite în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova încheierea din 02 octombrie 2018 (se anexează), emisă în cadrul cauzei civile pornite la cererea N [REDACTED] N [REDACTED] împotriva N [REDACTED] W [REDACTED] cu privire la eliberarea ordonanței de protecție, prin care a fost admis demersul recurentului N [REDACTED] V [REDACTED] privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a pct. 5 subpct. 3) și pct. 8 subpct. 2) din anexa nr. 6 la Hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009.

Anexe : Încheiere din 02.10.2018.

Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 5 (cinci) file.

**Judecătorul
Curții de Apel Chișinău**

Lidia Bulgac

ÎNCHEIERE

02 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul Civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componența:

Președinte

Judecătorii

L.Bulgac

G.Dașchevici și S.Gîrbu

Examinînd demersul avocatului Postu Marin, în interesele recurentului N■■■■ V■■■■, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 75 alin. (1), coroborate cu prevederile art. 206 alin. (1), art. 278³ alin. (2), art. 278 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, demers înaintat în cadrul examinării în ordine recurs a cauzei civil la cererea victimei N■■■■ N■■■■ cu privire la aplicarea măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie, -

CONSTATĂ:

La data de 13 iulie 2018, N■■■■ N■■■■, acționînd în nume propriu și în interesele copilului minor N■■■■ W■■■■, reprezentați de avocatul Rîhlea Vasile, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere privind eliberarea ordonanței de protecție, prin stabilirea unor interdicții, pe un termen de trei luni, agresorului N■■■■ V■■■■, și anume: obligarea lui N■■■■ V■■■■ să părăsească apartamentul nr.■■■■ din bd.■■■■■■■■■■, mun. Chișinău; obligarea lui N■■■■ V■■■■ să nu se apropie de N■■■■ N■■■■ și N■■■■ W■■■■ la o distanță mai mică de 50 de metri; obligarea lui N■■■■ V■■■■ să nu contacteze victimele; interzicerea lui N■■■■ V■■■■ de a vizita locul de trai al victimelor.

În motivarea cererii, N■■■■ N■■■■ a indicat că, la data de■■■■ aprilie 2010, a înregistrat căsătoria cu N■■■■ V■■■■, de la care, la data de■■■■ noiembrie 2010, s-a născut feciorul W■■■■, care la moment este elev la liceul teoretic■■■■■■■■■■. După nașterea copilului, timp de trei ani, soțul, - agresorul N■■■■ V■■■■ lua de la victimă sumele primite de aceasta lunar cu titlu de indemnizație pentru copilul minor. Concomitent, soțul dispunea unipersonal de salariul său, fără a o pune la curent pe soție despre afacerile acestuia. În luna iunie 2014, N■■■■ N■■■■ fost bolnavă, iar soțul a refuzat să dea bani pentru intervenție chirurgicală, cheltuielile fiind suportate de către mama victimei.

Susține victima că, a nașterea copilului a fost foarte dificilă, cu complicații ulterioare pentru mamă și copil, iar soțul nu a acordat sprijin și ajutor. Pentru restabilirea stării de sănătate a copilului, acesta urma a fi plimbat la aer curat, dar, chiar și în zilele de odihnă, soțul refuza să meargă cu copilul afară, folosind toate orele libere pentru volii și calculator. Cheltuielile pentru îngrijirea copilului și pentru mama acestuia a au fost suportate de bunica de pe linia mamei, iar soțul a pus condiție ca bunica să nu vină la ei acasă, din motiv că îngrijirea copilului este datoria mamei(victimei).

Menționează N■■■■ N■■■■ că, soțul a influențat foarte negativ asupra educației copilului, deoarece nu acorda atenție, îi insufla copilului lipsa de respect față de femei. Soțul a ignorat totalmente membrii familiei, sistematic o provoca pe soție să plîngă, o irita

special, nu asculta vocea copilului. Cu vârsta, copilul a dorit o atenție din partea tatălui, dar, fiind ignorat, a început să se răzbune. Certurile în familie a făcut copilul nervos, excitabil, generativ, agresiv. Soțul a ignorat toate discuțiile despre atitudinea din familie. Apreciind situația, că soțul nu dorește să schimbe comportamentul, i-a propus să divorțeze, să îi lase cu feciorul în apartamentul său, dar soțul a declarat că părăsește apartamentul, doar dacă îi dă feciorul. Soțul a continuat să manipuleze copilul, i-a insuflat copilului că mama este rea, vrea să îi lase. La insistența de a desface căsătoria, soțul i-a declarat că, va arunca în aer apartamentul, va arunca un crater, va arde cablajul, motiv din care victima se află în permanență în stare de frică, știind că soțul este capabil de astfel de acțiuni.

Indică N■■■■ N■■■■ că, în perioada căsniciei soțul a instituit un control al vieții victimei sub toate aspectele sociale. Soțul a absolvit facultatea de fizică și matematică și este specialist în tehnologia informațională. Orice dispozitiv electronic nou adus în casă, este imediat conectat și reflectat în sistemul electronic, internetul a fost setat de el, situație, care îi permite să urmărească orice pas al victimei. Soțul i-a spart contul de facebook pentru a controla mesajele din Messenger, contactele și pozele postate, a spart și a șters din rețea contul de pe site-ii „odhoklasniki”, a spart contul de email. Mai mult, a încercat să pătrundă în sistemul bancar internet banking, legat de contul bancar deschis de victimă la B.C. „Moldova Agroindbank”. Știind despre intenția de a divorța, soțul a solicitat de la S.A. „Orange” detalii despre apelurile telefonice ale soției, folosindu-se de situația că, este titularul ambelor numere de telefon, care au fost procurate din numele firmei S.R.L. „■■■■■”, înregistrate cu adresa juridică în apartamentul soților. Totodată, a instituit un control total a telefonului victimei, nu numai prin controlul apelurilor, dar și acumularea și studierea pozelor și vederilor făcute cu telefon, salvate în clouds și google photos.

Afirmă victima că, în ianuarie 2018, la ora 18.00, soțul a venit la locul de muncă al victimei, împreună cu feciorul W■■■■, unde a făcut scandal pentru faptul, că victima s-a reținut la o ședință, la care, ca secretar, victima trebuia să întocmească un proces-verbal, iar soțul a intimidat conducerea cu amenințări în prezența colegilor, victima fiind nevoită să demisioneze ulterior.

Indică N■■■■ N■■■■ că, în perioada căsniciei, deseori a fost agresată fizic de către soț, care o bătea în prezența copilului. Au fost cazuri când o apuca de gât, o ridică, o arunca pe pat, îi suceea brațele, situație care a influențat negativ asupra copilului, care în situație de revoltă, arunca cu diferite obiecte. Copilul a mai crescut și în situații de conflict și agresiune din partea soțului, a început să o apere, striga la tatăl său să nu o bată pe mama, la care soțul îl înșfăca pe copil de gât, de bărbie sau de mâini, provocându-i durere, frică și atac de panică. În luna martie 2018, victima a părăsit apartamentul și a trecut împreună cu W■■■■ să trăiască la mama sa. Conform extrasului din fișa medicală a feciorului, datat cu 02 iulie 2018, eliberat de către psiholog, copilul are probleme de sănătate generate de violența în familie, copilul a urmat tratament la psiholog și necesită schimbarea climatului psihologic pentru refacerea echilibrului psiho-emoțional. Ulterior, i-a propus soțului să îi lase cu Witold în apartamentul său, care îi aparține de până la căsătorie, să plece din familie, ori, aceasta nu pretinde la partajarea automobilului, calculatorului, laptopului, tabletei scumpe și banii achitați pentru construcția apartamentului, avere în devălmășie, acumulată în timpul căsătoriei. La propunerea de a desface căsătoria, soțul i-a declarat că, va exploda gazul în apartament, va arunca o petardă, va arde cablajul din apartament.

Menționează victima că, la data de 28 iunie 2018, fiind în curtea casei, soțul insistă să intre în apartament, sub pretextul că dorește să bea apă. N■■■■ N■■■■ i-a refuzat,

deoarece mama sa nu era acasă și se temea să fie în apartament împreună cu soțul, care era foarte agitat. Atunci, acesta încercat să îi smulgă din mână cheile de la apartament și telefonul mobil. Victima s-a opus, iar soțul i-a luat doar telefonul și verifica apelurile telefonice, după care s-au așezat în salonul automobilului, unde soțul a înșfăcat-o de păr și de față și a trântit-o cu capul de geamul lateral al automobilului. După aceasta, N■■■■ N■■■■ a depus plângere la Inspectoratul de Poliție Botanica, a solicitat de a fi luate măsuri de protecție contra violenței în familie. Conform Raportului nr. 20182p2203 din 29 iunie 2018, medicul legist a depistat la victimă leziuni corporale sub formă de echimoze la nivelul feței, echimoze la nivelul gambei drepte, care au fi putut cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

Susține victima că, apreciază real amenințările soțului, care este în stare să inițieze explozia apartamentului, motiv din care, la data de 01 iulie 2018, a venit în apartament și în prezența mătușii, - T■■■■ A■■■ a sustras din portmoneul vitimei documentele personale. Pe cazul dat, la data de ■■■ iulie 2018, victima s-a adresat cu cerere la Inspectoratul de Poliție Botanica privind luarea măsurilor în privința agresorului, iar la data de ■■■ iulie 2018 acesta a fost chemat la sectorul nr. 2 de poliție, iar ulterior polițistul de sector i-a restituit victimei actele personale.

Prin încheierea Judecătorei Chișinău (sediul central) din ■■■ iulie 2018, cererea înaintată de N■■■■ N■■■■ cu privire la aplicarea măsurilor de protecție a fost admisă.

Împotriva încheierii instanței de fond, la data de 16 iulie 2018, a depus recurs N■■■■ V■■■, solicitând casarea încheierii și emiterea unei noi încheieri de respingere a cererii privind aplicarea măsurilor de protecție.

La data de 01 octombrie 2018, avocatul Postu Marin, care acționează prin mandat în interesele recurentului N■■■■ V■■■, a înaintat o cerere privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 75 alin. (1), coroborate cu prevederile art. 206 alin. (1), art. 278³ alin. (2), art. 278 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, sub aspectul întrebării dacă prezența în ședința de judecată doar a reprezentantului (avocatului) pretinsei victime a violenței în familie, în absența pretinsei părți vătămate, asigură dreptul la apărare a pretinsului agresor, prin prisma art. 26 din Constituția RM.

Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră necesar a admite respectivul demers prin prisma art. 12¹ Cod de procedură civilă al RM, care prevede că, „În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune nici unei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea

Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile. Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei”.

În opinia instanței de recurs, la caz, sunt întrunite toate condițiile impuse de lege pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Din considerentele enunțate, în temeiul art. 12¹, art. 268-270 CPC al RM, Colegiul Civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, -

DISPUNE :

Admite demersul avocatului Postu Marin, în interesele recurentului N [REDACTED] V [REDACTED], privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 75 alin. (1), coroborate cu prevederile art. 206 alin. (1), art. 278³ alin. (2), art. 278 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă.

Amână examinarea cauzei pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

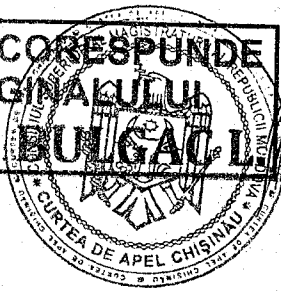
Președinte

L.Bulgac

Judecătorii

G.Dașchevici

COPIA CORESPUNDE
ORIGINALULUI
JUDECĂTOR BULGAC L.

S.Gîrbu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004, Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I. AUTORUL SESIZĂRII

1. **Avocat Postu Marin**, CA „Postu Marin”, sediu: mun. Chișinău, str. A. Bernardazzi 69/4, MD 2009, tel. 067615507, e-mail: postumarin@gmail.com, reprezentantul dlui N V , în baza mandatului nr. 1287671 din 13.07.2018, copia anexată la prezenta cerere.

II. OBIECTUL SESIZĂRII

2. Prezenta sesizare are ca obiect controlul constituționalității prevederilor art. 75 (1) Cod de Procedură Civilă, coroborate cu prevederile art. 206 (1), art. 278/3 (2), art. 278 (1,3) Cod de Procedură Civilă, sub aspectul întrebării dacă prezența în ședința de judecată doar a reprezentantului (avocatului) pretinsei victime a violenței în familie, în absența pretinsei părți vătămate, asigură dreptul la apărare al pretinsului agresor, prin prisma art. 26 din Constituția R. Moldova și art. 6.1, 6.3 lit. d) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

3. La 13 iulie 2018, orele 14.00, reclamanta N. N. a depus la Judecătoria Chișinău, sed. Central, o Cerere privind aplicarea măsurilor de protecție a victimei violenței în familie împotriva lui V. N. , care este soțul Reclamantei și împreună cu care au un copil minor.
4. Dosarul a fost repartizat judecătorului T. Avasiloaie, iar ședința de judecată în cauza dată a fost stabilită pentru aceeași dată, 13.07.2018, zi de vineri, ora 16.00. Pîrîtul N. N. V. și reprezentantul său au avut la dispoziție maximum 10 min pentru a face cunoștință cu cererea de chemare în judecată, pînă la începutul ședinței de judecată.
5. În cadrul ședinței de judecată, care a început la 16.00, Reclamanta N. N. nu s-a prezentat. A fost prezent doar reprezentantul Reclamantei (avocatul V.R.) în baza mandatului.
6. În cadrul ședinței de judecată, atît Pîrîtul V. N. , cît și reprezentantul său au adresat mai multe întrebări față de reprezentantul Reclamantei, la care acesta nu a putut să răspundă sau a refuzat să răspundă. În contextul dat, Pîrîtul a solicitat instanței să dispună atragerea în proces și audierea reclamantei N. N. , inclusiv acordarea posibilității ca partea pîrîtită să adreseze întrebări. Instanța de judecată a respins cererea părții pîrîtite de a o audia în instanța de judecată nemijlocit pe reclamanta N. N. , pretinsa victimă a violenței în familie. Instanța și-a motivat refuzul prin trimiterea la prevederile art. 75 Cod de Procedură civilă, conform cărora partea este în drept să-și apere interesele prin avocat.
7. La aceeași dată, 13 iulie 2018, în jurul orei 18.30, după deliberare, judecătoarea T. Avasiloaie /Judecătoria Chișinău, sed. sed. Central/ a adoptat dispozitivul Încheierii privind aplicarea măsurilor de protecție a victimei violenței în familie prin care a admis cererea Reclamantei N. N. și a dispus eliberarea Ordonanței de protecție pe un termen de 90 de zile cu măsuri de protecție a victimelor violenței în familie N. N. și a minorului W.N. împotriva agresorului V. N. .
8. Concomitent a fost emisă și Ordonanța de protecție prin care, în partea relevantă, au fost aplicate următoarele măsuri: „Se obligă V. N. să părăsească locuința unde locuiește în comun cu victima și să nu se apropie la o distanță mai mică de locuința victimelor N.N. și W.N., Se obligă N. N. V. să stea departe de locul de aflare a lui N.N. la o distanță nu mai mică de 50 m, excluzînd orice contact vizual cu N.N. și

W.N. Se interzice lui V. N. [REDACTED] orice contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în alt mod, cu N.N. și W.N.”.

9. La 16 iulie 2018, Încheierea Judecătorei Chișinău, sed. sed. Central din 13 iulie 2018 a fost atacată cu recurs (nemotivat) la Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul Judecătorei Chișinău, sed. Central.
10. La 01 octombrie 2018, Recurentul V. Nedelea a depus Recursul motivat împotriva Încheierii Judecătorei Chișinău, sed. sed. Central din 13 iulie 2018
11. La momentul, **dosarul civil nr. 02-2r-17200-10082018** se află, în examinare la Curtea de Apel Chișinău, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ.

IV. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

ÎN DREPT,

12. Prevederi relevante ale Codului de Procedură Civilă

Art. 25. Principiul nemijlocirii și oralității în dezbaterile judiciare

(1) Instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să **asculte explicațiile părților** și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Art. 26. Contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale

(1) Procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale.

Art. 59. Părțile în proces

(1) Parte în proces (reclamant sau pîrît) poate fi orice persoană fizică sau juridică prezumată, la momentul intentării procesului, ca subiect al raportului material litigios.

Art. 75. Reprezentarea în instanță judecătorească

(1) În proces civil, **persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar.** Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat.

Art. 206. Efectele neprezentării în ședință de judecată a părților și a reprezentanților

(1) Părțile au dreptul să solicite instanței judecătorești examinarea cauzei în lipsa lor și remiterea copieii de pe hotărâre. Dacă partea solicită să-și dovedească pretențiile sau obiecțiile prin ascultarea celeilalte părți, **instanța cere să se prezinte personal în fața judecății.**

Articolul 278³. Examinarea cauzelor

(1) Cererile privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie se examinează de instanțele judecătorești conform normelor generale ale prezentului cod, cu excepțiile și completările stabilite în prezentul capitol și în legislația de prevenire și combatere a violenței în familie.

(2) Instanța examinează cererea de aplicare a măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie **cu participarea victimei** și a persoanelor interesate. În calitate de persoane interesate pot fi atrase în proces oricare dintre instituțiile abilitate prin lege cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie, în funcție de circumstanțele individuale ale cazului.

Art. 278⁶. Examinarea cererii

(1) După primirea cererii privind aplicarea măsurilor de protecție, instanța de judecată dispune imediat **citarea victimei** și a persoanelor interesate, contactează organul de poliție de la locul aflării agresorului și solicită informarea acestuia despre procedura inițiată. Instanța de judecată poate decide citarea pentru audiere în ședință de judecată a presupusului agresor. ...

(3) **Declarația independentă a victimei** este suficientă pentru emiterea ordonanței de protecție în caz de pericol iminent de comitere a violenței fizice. Instanța de judecată poate solicita, după caz, organului de asistență socială sau poliției prezentarea unui raport de caracterizare a familiei

vizate și a presupusului agresor. Instanța de judecată poate solicita și alte acte necesare pentru examinarea cererii.

13. Prevederi relevante ale Codului de Procedură Penală

Art. 215¹. Măsuri de protecție aplicate victimelor violenței în familie

....(3) Instanța de judecată, prin încheiere, emite, în 24 de ore de la primirea cererii, o ordonanță de protecție, prin care poate oferi protecție victimei, aplicând bănuितului, învinuitului, inculpatului una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei, indiferent de dreptul de proprietate asupra bunurilor;

b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce ar asigura securitatea victimei;

c) obligarea de a nu contacta victima, copiii acesteia, alte persoane dependente de ea;

d) interzicerea de a vizita locul de muncă și de trai al victimei;

e) limitarea dispunerii unilaterale de bunurile comune;

f) obligarea de a face un examen medical privind starea psihică și dependența de droguri/alcool și, dacă există avizul medical care confirmă dependența de droguri/alcool, de a face un tratament medical forțat de alcoolism/narcomanie;

g) obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere dacă o asemenea acțiune este determinată de instanța de judecată ca fiind necesară pentru reducerea violenței sau dispariția ei;

h) interzicerea de a păstra și purta armă.

(4) Măsurile de protecție se aplică pe un termen de până la 3 luni. Termenul măsurilor de protecție poate fi prelungit de instanță la cererea repetată ca urmare a comiterii faptelor de violență în familie sau ca rezultat al nerespectării condițiilor prevăzute în ordonanța de protecție. ...

14. În Hotărârea *Dan v. Moldova*, nr. 8999/07 din 05.07.2011, Curtea Europeană a statuat cu titlu de principiu:

a. "33. Curtea nu a fost convinsă că problemele care urmează să fie stabilite de către Curtea de Apel la condamnarea reclamantului - și, în acest sens, anularea achitării acestuia ar putea, ca o chestiune a unui proces echitabil, fi examinate în mod corespunzător, fără o evaluare directă a probelor furnizate de către martorii acuzării. Ea a considerat, că cei care au responsabilitatea de a decide vinovăția sau nevinovăția unui acuzat ar fi trebuit, în principiu, să fie în posibilitate să audieze martorii în persoană și să evalueze credibilitatea acestora. **Evaluarea încrederii a unui martor este o sarcină complexă, care, de obicei, nu poate fi realizată printr-o simplă lectură a declarațiilor.** Desigur, există cazuri când este imposibil de a audia un martor în persoană la proces, deoarece, de exemplu, el sau ea a murit, sau în scopul de a proteja dreptul martorului de a nu se auto-incrimina (a se vedea *Craxi c. Italiei* (nr. 1), cererea nr 34896/97, § 86, 5 decembrie 2002). Totuși, în speță, aparent nu a fost cazul de aceeași abordare.

34. În lumina celor menționate Curtea constată că a avut o încălcare al Articolului 6 § 1 al Convenției. ... "

15. În Decizia de inadmisibilitate nr. 40g/2018 din 19 aprilie 2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 318/3 alin. (2) din Codul de Procedură civilă (*Emiterea ordonanței de protecție în baza declarației victimei*), în partea relevantă, Curtea Constituțională a statuat:

„19. Curtea observă că dispozițiile art. 318/3 alin. (2) din Codul de procedură civilă instituie o prezumție a adevărului afirmamțiilor pretinsei victime, atunci când stabilește că declarația sa este suficientă pentru emiterea ordonanței de protecție, în caz de pericol iminent de comitere a violenței fizice. ...

21. ... Aceste condiții reprezintă o delimitare a prezumției menționate supra, pentru că instanțele de judecată iau o decizie sau alta în funcție de **coerența afirmațiilor pretinsei victime**. Mai mult, Curtea subliniază că pretinsa victimă ar putea fi trasă, de exemplu, la răspundere penală pentru denunț sau plîngere falsă, în eventualitatea în care le-ar prezenta autorităților afirmații care nu corespund adevărului. Inclusiv această împrejurare constituie una dintre garanțiile importante pentru presupusul „agresor”.

22. Avînd în vedere cele menționate mai sus, Curtea consideră că dispozițiile legale contestate nu prezintă, din perspectiva controlului abstract de constituționalitate, o aparentă încălcare a art. 21 din Constituție”.

MOTIVELE CERERII

16. Analizînd prevederile art. 75 (1) Cod de Procedură Civilă (CPC), coroborate cu prevederile art. 206 (1), art. 278/3 (2), art. 278 (1,3) Cod de Procedură Civilă, asistăm la o dublă reprezentare a cadrului legal:
 - a. Pe de o parte, art. 75 (1) CPC acordă dreptul persoanei fizice, în cadrul procesului civil, să-și apere interesele prin avocat sau avocat stagiar, mandatat conform procedurii stabilite.
 - b. Pe de altă parte, în cazurile speciale, la examinarea cererilor privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie, normele prevăzute de art. 278/3 (2) și 278/6 (1,3) stipulează expres că pretinsa victimă este citată de către instanța de judecată, examinarea cauzei se desfășoară „cu participarea victimei” care urmează să depună „declarații independente” în fața instanței de judecată.
17. Atît într-un caz cît și în celălalt, instanța de judecată este obligată să respecte principiul nemijlocirii și oralității în dezbaterile judiciare, prevăzut de art. 25 CPC, normă ce stipulează obligația instanței de „a asculta explicațiile părților”.
18. Astfel, apare o neclaritate de interpretare a normelor legale care afectează dreptul părților la un proces echitabil, garantat de art. 26 din Constituția R. Moldova și art. 6.1, 6.3 lit. d) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.
19. Examinarea cererilor, în procedură civilă, privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie este o procedură specială (fiind similară procedurilor penale de aplicare a măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie – a se vedea art. 215/1 CPP, pct. 13 *supra*) în raport cu procedurile civile generale, inclusiv sub aspectul termenului limită de examinare de 24 ore. Acest fapt implică acțiuni procesuale rapide atît din partea instanțelor, cît și din partea părții apărării (pretinsul agresor), care este nevoit într-un termen foarte restrîns să-și pregătească apărarea.
20. Faptul dat însă nu exclude necesitatea respectării garanțiilor procesuale ale părților privind dreptul la apărare, inclusiv respectarea principiului nemijlocirii și oralității în dezbaterile judiciare, precum și principiile contradictorialității și egalității armelor.
21. Deși e un caz în care e vorba de o „acuzăție în materie penală”, găsim ca fiind relevante cele stabilite de Curtea Europeană în cauza *Dan c. Moldova* (a se vedea pct. 14 *supra*) și anume că „Evaluarea încrederii a unui martor este o sarcină complexă, care, de obicei, nu poate fi realizată printr-o simplă lectură a declarațiilor. Desigur, există cazuri cînd este imposibil de a audia un martor în persoană la proces, deoarece, de exemplu, el sau ea a murit, sau în scopul de a proteja dreptul martorului de a nu se auto-incrimina (a se vedea *Craxi c. Italiei* (nr. 1), cererea nr 34896/97, § 86, 5 decembrie 2002). Totuși, în speță, aparent nu a fost cazul de aceeași abordare”.
22. În speța de față, în situația în care o parte este acuzată de agresiune în relațiile de familie și riscă o sancțiune (similară unor măsuri penale), refuzul instanței de a audia

declarațiile martorului acuzării în persoană precum și acordarea posibilității părții acuzate să adreseze întrebări în cadrul procesului în apărarea sa, denotă o aparentă ingerință în dreptul la apărare al petiționarului.

23. Mai mult, chiar în Decizia sa de inadmisibilitate nr. 40g/2018 din 19 aprilie 2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 318/3 alin. (2) din Codul de Procedură civilă, Curtea Constituțională subliniază că „instanțele de judecată iau o decizie sau alta în funcție de coerența afirmațiilor pretinsei victime” (a se vedea pct. 15 *supra*).

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

24. În temeiul celor expuse mai sus, solicităm controlul constituționalității prevederilor art. 75 (1) Cod de Procedură Civilă, coroborate cu prevederile art. 206 (1), art. 278/3 (2), art. 278 (1,3) Cod de Procedură Civilă, sub aspectul dreptului la apărare al pretinsului agresor, în cazul în care pretinsa victimă nu este prezentă în ședința de judecată, ea fiind reprezentată de un avocat, prin prisma art. 26 din Constituția R. Moldova și art. 6.1, 6.3 lit. d) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

VI. DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

25. n/a

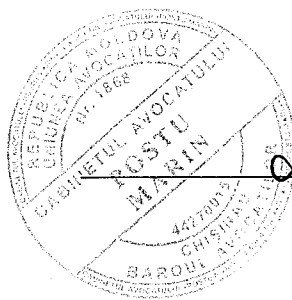
VII. LISTA DOCUMENTELOR

- Dosarul civil nr. 02-2r-17200-10082018 aflat, la moment, pe rolul Curții de Apel Chișinău, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ.

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

26. Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Chișinău, 01 octombrie 2018

avocat Postu Marin